

MILJÖARKEOLOGISKA LABORATORIET

RAPPORT nr. 2015-021



Växtmakrofossilanalys från en
förundersökning i Skändla, Tuve sn, Raä
83, Göteborgs kommun, Västergötland,
Västergötlands län

Sofi Östman

INSTITUTIONEN FÖR IDÈ- OCH SAMHÄLLSSTUDIER



Växtmakrofossilanalys av elva prover från en förundersökning i Skändla, Tuve sn, Raä 83, Göteborgs kommun, Västergötland, Västergötlands län

Inledning

Analysen gäller totalt elva prover som analyserats för makrofossil samt utplockning av material för ^{14}C datering. Proverna är tagna i anläggningar från ett boplatssområde som utgörs av fyra huslämningar daterade till perioden AD 250 - AD 450. Ett av husen undersöktes mer ingående och frågeställningarna berör främst husets funktion och om det i det makrofossila materialet går att se någon funktionsindelning. Även av intresse är om materialet kan bidra till kunskapen om mat och odling på platsen och dess omgivning.

Ansvarig institution för undersökningen är Göteborgs stadsmuseum och kontaktperson har varit Ulf Ragnesten.

Metoder

Makrofossilanalys/vedartsanalys

Proverna var fuktiga vid ankomst och förvarades i torkrum (+30°) tills de blivit torra. Subsample på 0,2 L gjordes för eventuella framtida analyser. Materialet vattensållades och floterades med sållar på 2 mm och 0,5 mm. Volymen på proverna mättes innan behandling. Det framtagna materialet torkades och sorterades under en stereolupp. Mängden framtaget träkol har efter sållning och flotering uppskattats efter en tregradig skala (XXX) där X innebär obefintligt/ytterst lite träkol och XXX innebär att hela provet/mer än ca 75% består av träkol. Vid vedartsanalys har träkolet i provet artbestämts. Det träslag och den del med lägst egenålder har valts ut för datering. Makrofossilanalysen är utförd av Sofi Östman. Vedartsanalysen och utplock av ^{14}C har utförts av Roger Engelmark.

Resultat och diskussion

Resultatet från den växtmakrofossila analysen gav ett material främst koncentrerat till anläggningarna inom Hus 1. I anläggning 34 kom det fram ett förkolnat sädeskorn artbestämt till korn, *Hordeum vulgare*. Huruvida det rör sig om den äldre grödan naket korn eller den yngre skalkorn går ej att avgöra då sädeskornet är något fragmenterat. Inom huset hittades även ett frö av pilört, *Persicaria sp.* samt två förkolnade fröer som tyvärr inte gick att artbestämma. Övriga prover innehöll inget arkeobotaniskt material alls.

Frågeställningarna som berör framförallt **hus 1** handlar om att försöka se någon form av funktionsindelning utifrån det arkeobotaniska materialet. Det material som kom fram i analysen går definitivt att koppla till boplotsaktiviteter. Korn är en gröda vanlig i järnåldersmiljöer och har möjligtvis odlats i närområdet. Pilört är ett vanligt åkerogräs som förekommer i näringsrika och ruderala marker och miljöer och förekommer ofta i samma material som korn. De två obestämbara fröerna var för fragmenterade för någon artbestämning. Det är svårt att med så få prover och ett så magert material göra en jämförelse mellan de olika delarna i huset. Med fler prover är det möjligt att avgöra om fler anläggningar innehåller ett

material som representeras av en stor del ogräsfröer eller rester av mathållning och spannmålsbearbetning vilket sedan kan jämföras. Vad som däremot går att titta på i materialet utöver det arkeobotaniska materialet är andelen träkol. De prover som ger ett material innehåller även stora mängder träkol, något som indikerar att huset möjligtvis varit bränt. Tittar man på de två andra husen som tyvärr inte gav något frömaterial alls går det dock att se att **hus III** i jämförelse med **hus IV** innehåller rikliga mängder träkol, något som indikerar att det varit bränt eller att förkolnat material deponerats inom de anläggningarna. Inom hus III i anläggning 10A plockades några små bitar brända ben och ett litet flintfragment fram. De två proverna som är analyserade i hus IV innehåller mycket lite träkol, vilket öppnar för frågan om detta är bränt eller om det bara är de två proverna som olyckligtvis inte fångade upp det förkolnade materialet inom anläggningen.

Den sista anläggningen, gärdesgården och provet taget under den, innehöll tyvärr ingenting och mängden träkol var även den mycket sparsam.

Vedartsanalysen på A 21 visade en dominans av ek med enstaka bitar av al och björk. Träkol av al valdes ut för datering. Provet under gärdesgården gav lite träkol men det som plockades fram bestämdes till al. Båda proverna var rikligt järninfiltrerade.

Tabell 1. Provlista samt resultat

MAL nr	Anl. nr	Volym före (L)	Volym efter (ml)	Träkol	Arkeobotanik	Övrigt
15_021_001	2	1,2 L	450 ml	XXX		
15_021_002	10 A	2	5	XX		Brända ben, flinta
15_021_003	13	1,2	50	X		
15_021_004	14	1,4	7	X		
15_021_005	21	1,2	2	XXX		
15_021_006	22	1	5	XXX		
15_021_007	34	1,2	10	XXX	1 Korn (<i>Hordeum vulgare</i>)	
15_021_008	44	1,6	150	XXX	1 pilört (<i>Persicaria sp.</i>)	
15_021_009	47	1,5	5	X	2 oidentifierbara	
15_021_010	5C	1,2	10	XXX		
15_021_011	L1 V. profil	1,4	20	X		Flinta

Tabell 2. Material utplockat för ¹⁴C

P. nr	Mal nr	Material	Vikt	Övrigt
A 21	15_021_005	Al (<i>alnus</i>)	18 mg	
L1 V. profil	15_021_011	Al (<i>alnus</i>)	25 mg	Järninfiltrerat

Referenser

Anderberg, A., & Anderberg, A.-L. (u.d.). *Den virtuella floran*. (2013) Hämtat från <http://linnaeus.nrm.se/flora/welcome.html>

Mossberg, B., Stenberg, L., Ericsson, S. 1997. *Den nordiska floran*. Wahlström & Widstrand.

Digital seed atlas <http://seeds.eldoc.ub.rug.nl/>

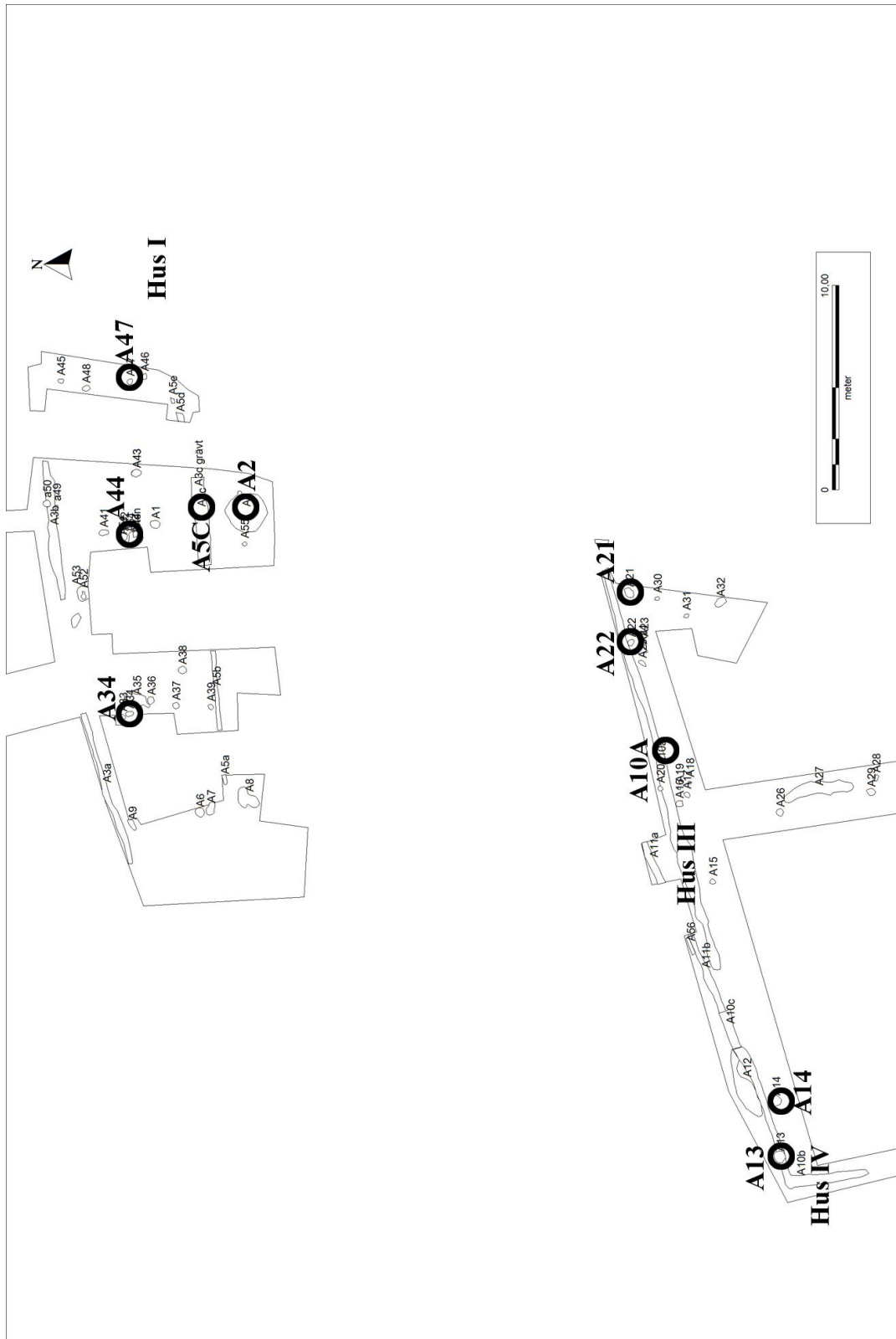


Fig 1. Bild över provtaget fornlämningsområde.
Gjord av Göteborgs stadsmuseum

MAL
Miljöarkeologiska laboratoriet
Institutionen för idé och samhällsstudier
Umeå universitet
901 87 UMEÅ
<http://www.idesam.umu.se/mal>

